

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

ANALIZA FINANSIJSKOG POSLOVANJA
AGENCIJE ZA ELEKTRONSKE MEDIJE
za period 2003.- 2018. godine

Podgorica, februar 2019. godine

SADRŽAJ

UVODNE NAPOMENE	2
FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	4
<i>Bilans uspjeha</i>	4
<i>Prihodi Agencije</i>	6
<i>Rashodi Agencije</i>	11
<i>Analiza potraživanja</i>	15
<i>Prostor Agencije</i>	16
<i>Bilans stanja</i>	17
ZAKLJUČAK	20

UVODNE NAPOMENE

Agencija za elektronske medije, ranije Agencija za radio-difuziju, osnovana je 2003. godine kao nezavisni regulatorni organ za sektor radio-difuzije, odnosno sektor audiovizuelnih medijskih usluga.

Njena pozicija, prava i obaveze, prvobitno su definisani Zakonom o radio-difuziji¹ iz 2002. godine. Njime je bilo propisano da sredstva za svoje poslovanje Agencija obezbjeđuje iz:

1. naknada za registraciju emitera;
2. naknada za registraciju pravnih lica kojima je izdata dozvola za izgradnju i korišćenje distribucionih sistema (KDS/IPTV/DTH operatori);
3. naknada za dozvole za prenos i emitovanje radio-difuznih signala (naknada/prihod od frekvencija);
4. naknada za dozvole za izgradnju i korišćenje distribucionih sistema (KDS/IPTV/DTH sistema);
5. dijela radio-difuzne pretplate (5%);
6. dijela takse za korišćenje radijskih prijemnika u motornim vozilima (5%);
7. dijela prihoda preduzeća za prenos i emitovanje radio-difuznih signala, saglasno odluci Savjeta;
8. drugih izvora u skladu sa Zakonom o radio-difuziji.

U 2008. godini, stupanjem na snagu Zakona o elektronskim komunikacijama² i Zakona o javnim radio-difuznim servisima Crne Gore³ prestale su da važe pojedine odredbe Zakona o radio-difuziji, što je u znatnoj mjeri promijenilo status Agencije za radio-difuziju u sferi finansiranja njene osnovne djelatnosti.

Ukidanje određenih nadležnosti i stabilnih izvora finansiranja (prvih sedam na gore navedenoj listi) snažno je uticalo na materijalni položaj i realizaciju osnovnih funkcija Agencije u 2009. i 2010. godini. U takvim okolnostima, planiranje i izvršavanje programskih aktivnosti bilo je opredijeljeno isključivo akumuliranim sredstvima iz prethodnih godina.

¹ „Sl. list RCG”, br. 51/02, 62/02, 46/04, 56/04, 77/06, „Sl. list CG”, br. 50/08, 79/08, 53/09.

² „Sl. list CG”, br. 50/08.

³ „Sl. list CG”, br. 79/08.

U avgustu 2010. godine, stupio je na snagu Zakon o elektronskim medijima⁴, kojim je propisano da Agencija za radio-difuziju nastavlja sa radom kao Agencija za elektronske medije preuzimajući zaposlene, sredstva, opremu, prava i obaveze Agencije za radio-difuziju. Ovim zakonom ponovo su definisani stabilni izvori finansiranja Agencije i to:

1. jednokratne naknade za registraciju pružalaca AVM usluga;
2. godišnje naknade po osnovu izdatih odobrenja za pružanje AVM usluga (naknade za emitovanje, naknade za pružanje AVM usluge na zahtjev);
3. drugi izvori u skladu sa zakonom.

Nakon dvogodišnje pauze, uspostavljena je struktura finansiranja Agencije koja se suštinski i dominantno oslanja na naknade koju plaćaju subjekti nad kojima Agencija vrši nadzor u primjeni zakona, a to su emiteri i pružaoci AVM usluga na zahtjev, odnosno KDS/IPTV/DTH/DVB-T2 operatori.

U periodu od 2015. do marta 2017. godine, Agencija je ostvarivala prihod i od dijela naknade za korišćenje radijskih prijemnika u vozilu (5%), što je bilo predviđeno izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima iz 2014. godine⁵.

Analizom finansijskog poslovanja Agencije za elektronske medije za period od 2003. od 2018. godine pruža se pregled ključnih parametara njenog poslovanja i ostvarenih rezultata. Zasnovana je na godišnjim finansijskim iskazima Agencije (bilans stanja i bilans uspjeha) i redovnim godišnjim izvještajima o radu i finansijskom poslovanju Agencije, usvojenim od strane Savjeta Agencije za radio-difuziju (2004-2010), odnosno Savjeta Agencije za elektronske medije (2011-2019).

Strukturirana je tako da obezbjeđuje prikaz rezultata primjene zakonom propisanog modela finansiranja Agencije, sa jedne strane i jasnog prikaza kretanja strukture trošenja dobijenih sredstava, sa druge strane. Analiza daje i prikaz ostvarenih efekata, uz uvažavanje okolnosti u kojima se odvijao rad Agencije (složena ekonomska situacija u privredi i društvu uopšte, uvođenje i ukidanje mehanizama za pomoć elektronskim medijima i sl.).

Bez obzira na izazove i ograničenja sa kojima se suočavala, Agencija je obezbijedila dugoročnu stabilnost poslovanja, a njena likvidnost nije bila ugrožena ni u periodu kada su joj bili ukiniti svi stabilni izvori finansiranja.

Važan aspekt rada Agencije je da djeluje u interesu javnosti. Uvid javnosti u rad Agencije ostvaruje se realizacijom njene zakonom propisane obaveze da objavljuje periodične i godišnje izvještaje o finansijskom poslovanju. Upravo koristeći kao osnovu već usvojene finansijske izvještaje, a u želji da afirmiše javnost rada, Agencija ovu Analizu čini dostupnom širokom krugu zainteresovanih subjekata preko svog veb sajta www.aemcg.org.

⁴ „Sl. list CG“, br. 46/10 ... 97/17.

⁵ „Sl. list CG“, br. 54/2014.

FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

Složeni ekonomski uslovi, koji su direktno uticali na (ne)mogućnost stabilnog poslovanja prvenstveno emitera ali i drugih subjekata u sektoru radio-difuzije, odnosno audiovizuelnog medijskog sektora, obilježili su početak ali i značajan dio perioda u kojem Agencija postoji. Ipak, Agencija je uspjela da uspostavi sve zakonom propisane izvore finansiranja i zabilježi pozitivne finansijske rezultate.

Agencija je u periodu 2003.-2008. godine ostvarila rast prihoda, te dostigla nivo ukupnog prihoda od preko 4,6 miliona eura. Tokom 2009. i 2010. godine, usled ukidanja određenih nadležnosti i stabilnih izvora finansiranja, Agencija nije ostvarila prihode iz redovnog poslovanja, te su ukupni prihodi bili znatno niži, dok je u periodu od 2011.-2018. godine nivo ostvarenih prihoda bio ujednačen i dostigao je iznos od preko 8,2 miliona eura.

Bilans uspjeha

Pozicija	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
POSLOVNI PRIHODI	105.914	528.517	703.980	811.282	1.392.203	982.802	45.023	66.617	1.009.686	953.042	860.457	830.932	915.716	933.283	942.423	937.634
POSLOVNI RASHODI	99.819	475.344	563.602	690.569	750.780	849.456	673.304	533.699	565.445	624.291	637.586	687.207	689.977	693.512	730.706	788.767
Troškovi materijala	3.518	0	0	0	0	0	0	0	13.048	14.935	21.589	21.268	19.907	19.768	20.671	24.524
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	86.069	317.852	362.207	403.683	485.200	541.904	369.195	397.999	467.823	516.799	493.420	488.954	525.181	544.691	577.868	608.897
Troškovi amortizacije i rezervisanja		18.478	27.387	40.574	40.836	40.556	32.608	28.345	26.023	25.883	27.429	30.986	31.402	24.800	25.622	27.655
Ostali poslovni rashodi	10.232	139.014	174.008	246.312	224.744	266.996	271.501	107.355	58.551	66.674	95.148	145.999	113.487	104.253	106.545	127.691
POSLOVNI REZULTAT	6.095	53.173	140.378	120.713	641.423	133.346	-628.281	-467.082	444.241	328.751	222.871	143.725	225.739	239.771	211.717	148.867
FINANSIJSKI PRIHODI	47	4.115	10.935	21.103	4.243	22.402	0	0	1.806	2.534	1.824	638	124	37	36	1.491
FINANSIJSKI RASHODI	0	0	0	0	0	0	6.133	15.983	23.733	25.386	18.404	16.587	14.938	13.659	12.412	11.543
FINANSIJSKI REZULTAT	47	4.115	10.935	21.103	4.243	22.402	-6.133	-15.983	-21.927	-22.852	-16.580	-15.949	-14.814	-13.622	-12.376	-10.052
OSTALI PRIHODI	0	0	0	0	0	0	0	0	136.961	29.982	59.299	105.105	177.825	118.176	217.994	25.193
OSTALI RASHODI	0	0	0	0	0	0	0	0	34.780	319.811	211.281	138.955	63.544	93.242	68.755	34.370
REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI	0	0	0	0	0	0	0	0	102.181	-289.829	-151.982	-33.850	114.281	24.934	149.239	-9.177
REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA	6.142	57.288	151.313	141.816	645.666	155.748	-634.414	-483.065	524.495	16.070	54.309	93.926	325.206	251.083	348.580	129.638
PORESKI RASHOD PERIODA	-921	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NETO REZULTAT	5.221	57.288	151.313	141.816	645.666	155.748	-634.414	-483.065	524.495	16.070	54.309	93.926	325.206	251.083	348.580	129.638

U periodu 2003.-2018. godine, Agencija je, osim u periodu kada je bila bez stabilnih izvora finansiranja (2009. i 2010. godina), ostvarila pozitivne finansijske rezultate.

Najniži pozitivni rezultati zabilježeni su u 2003. i 2012. godini. Razlog slabijeg neto rezultata ostvarenog u 2003. godini ogleda se u tome što je Agencija osnovana u drugoj polovini te godine i tada još uvijek nisu bili uspostavljeni svi izvori finansiranja. To je uslovilo da ostvarenje prihoda bude nisko. Kada je u pitanju 2012. godina, neto rezultat je umanjen uslijed povećanja troškova rezervisanja potraživanja koja nisu naplaćena u roku od 180 dana od dana dospijeća potraživanja na naplatu, što je u skladu sa računovodstvenim politikama Agencije.

Članom 42 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, usvojenim 2010. godine, bilo je propisano da je „*višak prihoda nad rashodima Agencija može koristiti isključivo za ispunjenje zakonskih obaveza vezanih za vršenje svoje funkcije*“. Ta odredba je krajem 2013. godine promijenjena izmjenom Zakona kojom je bilo predviđeno da je „*višak prihoda nad rashodima Agencije prihod budžeta Crne Gore*“. Ova odredba se primjenjivala do 01. januara 2016. godine. Imajući u vidu ovo privremeno rješenje, na ime viška prihoda nad rashodima Agencije za elektronske medije, ostvarenog u periodu od 2012. do 2015. godine, Ministarstvu finansija je uplaćen iznos od 489.512 €.

Prihodi Agencije

Prihodi iz redovnih poslovnih aktivnosti su se povećavali iz godine u godinu (izuzev 2009. i 2010. godine). Time je bilo omogućeno pokrivanje ukupnih troškova kojima je Agencija ostvarivala svoje regulatorne aktivnosti u punom obimu.

Ako se uporede modeli finansiranja Agencije definisani Zakonom o radio-difuziji i Zakonom o elektronskim medijima, može se zaključiti da se finansiranje Agencije (u značajnoj, odnosno dominantnoj) mjeri oslanja na naknade koje plaćaju subjekti nad kojima Agencija vrši nadzor, odnosno radio-difuzni servisi / emiteri ili lica kojima je izdata dozvola za izgradnju i korišćenje distribucionih sistema / pružaoci AVM usluga na zahtjev.

Zakonom o radio-difuziji definisani izvori finansiranja	Zakonom o elektronskim medijima definisani izvori finansiranja
<ul style="list-style-type: none"> • naknada za registraciju emitera 	
<ul style="list-style-type: none"> • naknada za registraciju pravnih lica kojima je izdata dozvola za izgradnju i korišćenje distribucionih sistema (KDS/IPTV/DTH operatori) 	<ul style="list-style-type: none"> • naknade za registraciju pružalaca AVM usluga
<ul style="list-style-type: none"> • naknada za dozvole za prenos i emitovanje radio-difuznih signala (naknada/prihod od frekvencija) 	<ul style="list-style-type: none"> • godišnje naknade po osnovu izdatih odobrenja za emitovanje (naknade za emitovanje)
<ul style="list-style-type: none"> • naknada za dozvole za izgradnju i korišćenje distribucionih sistema (KDS/IPTV/DTH sistema) 	<ul style="list-style-type: none"> • godišnje naknade po osnovu izdatih odobrenja za pružanje AVM usluga na zahtjev (naknade za pružanje AVM usluga na zahtjev)
<ul style="list-style-type: none"> • dio radio-difuzne pretplate (5%) 	
<ul style="list-style-type: none"> • dio takse za korišćenje radijskih prijemnika u motornim vozilima (5%) 	<ul style="list-style-type: none"> • dio naknade za korišćenje radijskih prijemnika u vozilu (5%), u periodu od 2015. do 2017.
<ul style="list-style-type: none"> • dio prihoda preduzeća za prenos i emitovanje radio-difuznih signala 	
<ul style="list-style-type: none"> • drugi izvori u skladu sa Zakonom o radio-difuziji 	<ul style="list-style-type: none"> • drugi izvori u skladu sa zakonom

Prihodi od **naknada za registraciju** se iskazuju po fakturisanjoj vrijednosti i utvrđuju na osnovu visine stvarnih troškova Agencije nastalih u postupku registracije lica kojemu je izdata dozvola / odobrenje. Ova naknada se uplaćuje bespovratno Agenciji prilikom preuzimanja dozvola / odobrenje. Iznosi 10% godišnje naknade za izdavanje i 5% godišnje naknade za produženje ovog akta.

Prihodi od frekvencija odnosno **naknada za emitovanje** iskazuju se po fakturisanjoj vrijednosti i utvrđuju se na osnovu veličine zone pokrivanja prema broju stanovnika, atraktivnosti područja unutar zone pokrivanja, vrste elektronskog medija (radijskog ili televizijskog programa), platforme za emitovanje programa (sistemi zemaljske radio-difuzije, kablovski i MMDS sistemi, javne fiksne ili mobilne telekomunikacione mreže, satelitski sistemi i druge mreže elektronskih komunikacija).

Prihodi od naknada za dozvole za izgradnju korišćenje kablovskih distributivnih sistema iskazivani su po fakturisanjoj vrijednosti i obračunavani na osnovu ponuđenog procenta prihoda ostvarenih po osnovu distribucije radio i televizijskih programa.

Prihodi od naknada za pružanje AVM usluga na zahtjev se iskazuju po fakturisanjoj vrijednosti i utvrđuju se na osnovu (1) veličine područja na kojem se pružaju usluge, za period do kraja kalendarske godine u kojoj je započeto obavljanje djelatnosti, s tim što iznos naknade ne može biti veći od iznosa godišnje naknade za emitovanje za isto područje i posredstvom iste platforme koja se koristi za pružanje usluge (sistemi zemaljske radio-difuzije, kablovski i MMDS sistemi, javne fiksne ili mobilne telekomunikacione mreže, satelitski distribicioni sistemi i druge mreže elektronskih komunikacija) i (2) godišnjeg prihoda pružaoca usluge ostvarenog, po tom osnovu, tokom prethodne kalendarske godine za tekuću godinu, s tim što iznos naknade ne može biti veći od 5% ovog prihoda. Osim u toku 2011. godine (kada je iznosio 3%), ovaj parametar je uvijek bio 2,9%.

Ove naknade su obračunavane u skladu sa opštim aktima koje je donosio Savjet Agencije.

Prihodi od radio-difuzne pretplate predstavljali su prihode koje je, u ime Agencije, fakturisao "Crnogorski Telekom" a.d. (2004-2007), odnosno „Elektroprivreda“ a.d. (2008), domaćinstvima i pravnim licima koji su posjedovali radio-difuzni prijemnik. Prihodi po navednom osnovu su evidentirani po naplaćenju realizaciji i činili 5% ukupno naplaćenih sredstava. Visinu pretplate je utvrđivao Savjet Agencije, nakon obavljenih konsultacija sa Savjetom RTCG, uzimajući u obzir njene finansijske potrebe i opštu ekonomsku situaciju u državi.

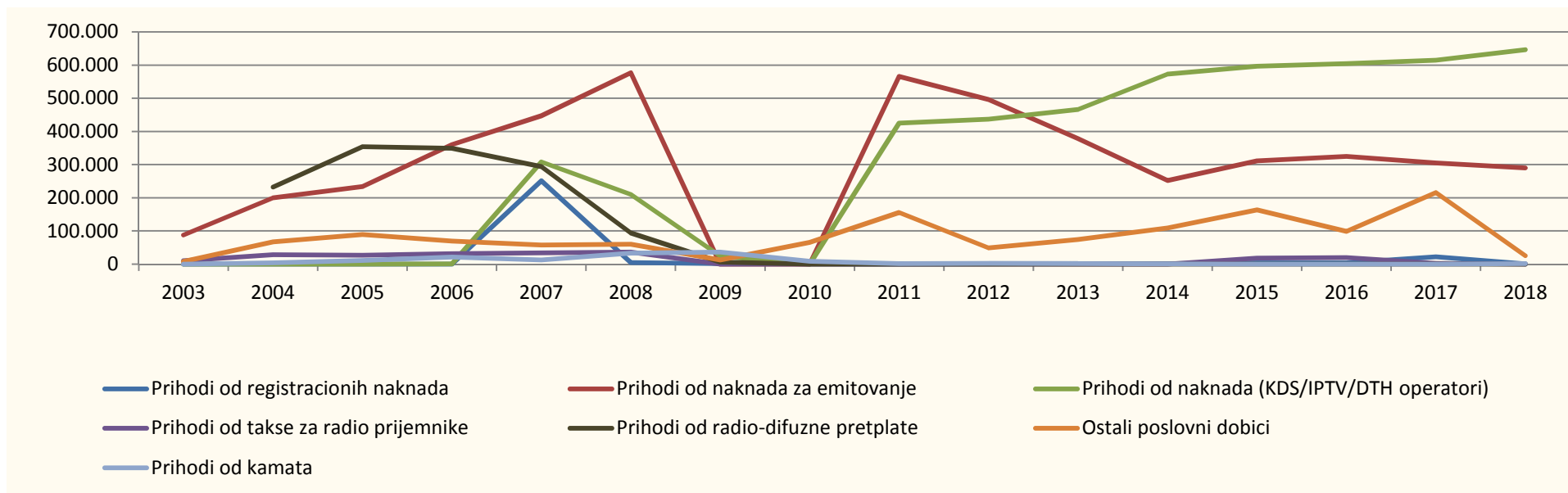
Prihodi od taksi za korišćenje radijskih prijemnika u motornim vozilima (2003-2008), odnosno **naknade za korišćenje radijskih prijemnika u vozilu** (2015-2017) evidentirani su po naplaćenju realizaciji i činili 5% ukupnih sredstava koje su vlasnici motornih vozila uplaćivali na posebne žiro-računa Agencije prilikom registracije vozila. U periodu od 2003.-2008. godine, visinu takse je utvrđivao Savjet Agencije, dok je visina naknade u periodu 2015.-2017. godine bila utvrđena zakonom.

Ostali izvori u skladu sa zakonom obuhvataju prihode od naplaćenih spornih potraživanja, prihode od donacija, prihode od refundacija, prihode od naknada za razmatranje zahtjeva za izdavanje, promjenu i produženje dozvola / odobrenja, prihode od naknada za razmatranje prijave na javne konkurse za dodjelu prava i sl. Navedeni prihodi se evidentiraju u periodu kada su nastali.

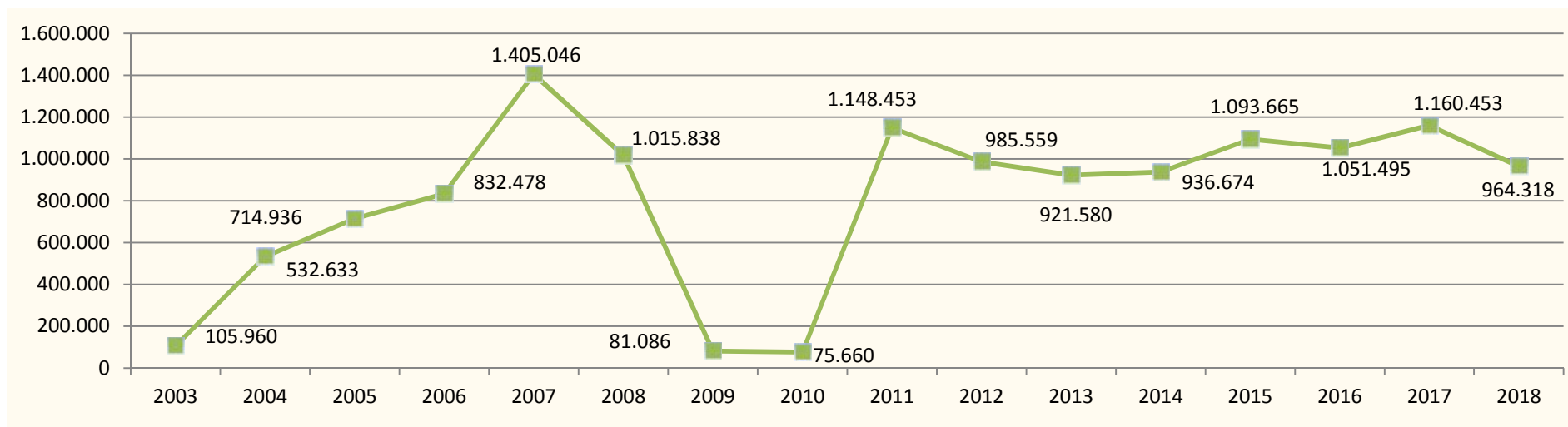
Tabela 1: Analitički prikaz prihoda od 2003.-2018. godine

Opis	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Prihodi od registracionih naknada	-	-	-	-	251.146	5.068	1.454	1.079	-	435	1.352	1.555	3.911	4.063	22.193	1.031
Prihodi od naknada za frekvencije / za emitovanje	88.125	200.291	234.281	360.069	447.632	577.036	-	-	566.155	496.640	378.171	252.268	311.630	324.608	305.362	290.180
Prihodi od naknada za dozvole za izgradnju korišćenje kablovskih distributivnih sistema / pružanje AVM usluga na zahtjev	-	-	-	738	307.891	210.579	24.235	-	424.985	436.900	465.959	573.092	596.281	604.612	614.867	646.423
Prihodi od takse / naknade za radio prijemnike u vozilima	10.144	28.691	27.067	31.814	34.307	36.649	-	-	-	-	-	-	18.387	19.526	2.285	-
Prihodi od radio-difuzne pretplate		232.108	353.632	349.234	293.670	93.710	6.445	139	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostali poslovni dobici	7.644	67.427	89.001	69.427	57.556	59.759	12.889	65.399	155.507	49.049	74.274	109.121	163.333	98.650	215.709	25.193
Prihodi od kamata	47	4.115	10.956	21.196	12.843	33.036	36.063	9.043	1.806	2.534	1.824	638	124	36	36	1.491
Ukupno	105.960	532.633	714.936	832.478	1.405.046	1.015.838	81.086	75.660	1.148.453	985.559	921.580	936.674	1.093.665	1.051.495	1.160.453	964.318

Uspostavljanje naplate radio-difuzne pretplate je bila okosnicu razvoja radio-difuzije na osnovama koje je uspostavio Zakon o radio-difuziji. Ona ne samo da je bila najznačajniji izvor finansiranja nacionalnog i lokalnih javnih emitera u periodu 2004.-2007. godine, već je i u finansiranju Agencije učestvovala sa oko 35%. Na taj način je u značajnoj mjeri obezbijedila nesmatan početak rada i funkcionisanja Agencije u prvim godinama njenog postojanja.

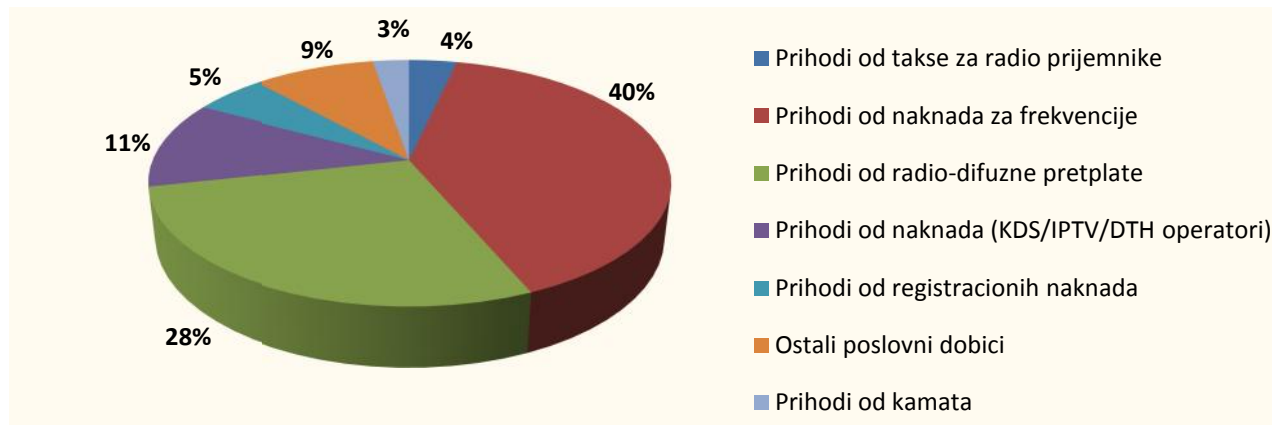
Grafikon 1: Ostvareni prihodi od 2003.-2018. godine

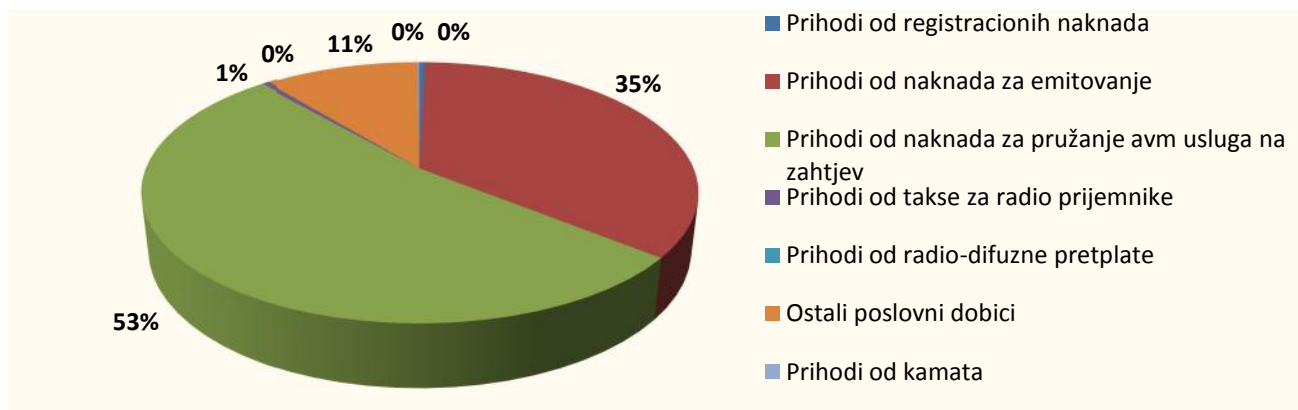
Grafikon 2: Ukupno ostvareni prihodi od 2003.-2018. godine

U strukturi ukupnih prihoda ostvarenih:

- u periodu 2003.-2008. godine najveću stavku čine prihodi od naknada za frekvencije (40%), zatim slijede prihodi od radio-difuzne pretplate (28%), prihodi od naknada za dozvole za izgradnju i korišćenje kablovskih distributivnih sistema (11%), ostali poslovni dobiti (9%), prihodi od registracionih naknada (5%), prihodi od takse za radijske prijemnike (4%) i prihodi od kamata (3%).

- u periodu 2011.-2018. godine najveću stavku čine prihodi od naknada za pružanje AVM usluga na zahtjev (53%), zatim slijede prihodi od naknada za emitovanje (35%), ostali poslovni dobiti (11%), prihodi od takse za radiske prijemnike (1%), prihodi od registracionih naknada (0,4%), prihodi od kamata (0,1%) i prihodi od radio-difuzne pretplate (0%).

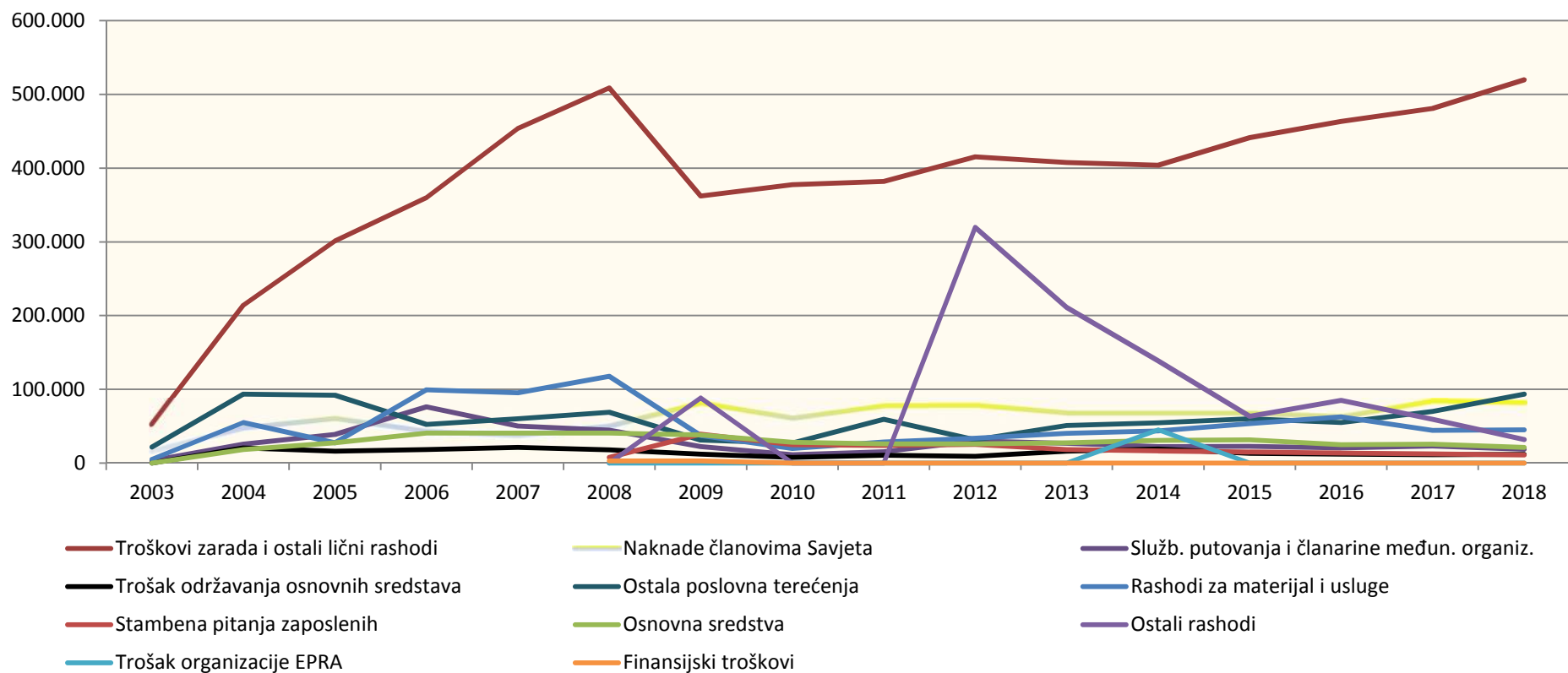
Rashodi Agencije

Agencija je svoje poslovanje uvijek usklađivala sa utvrđenim finansijskim planovima i zakonskim rješenjima kojima je regulisan status Agencije i uređeno njeno finansijsko poslovanje. Finansijske planove, na predlog direktora Agencije, usvaja Savjet Agencije, najkasnije tri mjeseca prije početka svake finansijske godine. Od 2014. godine, saglasno Zakonu o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, finansijski planovi se dostavljaju i Skupštini Crne Gore, na usvajanje.

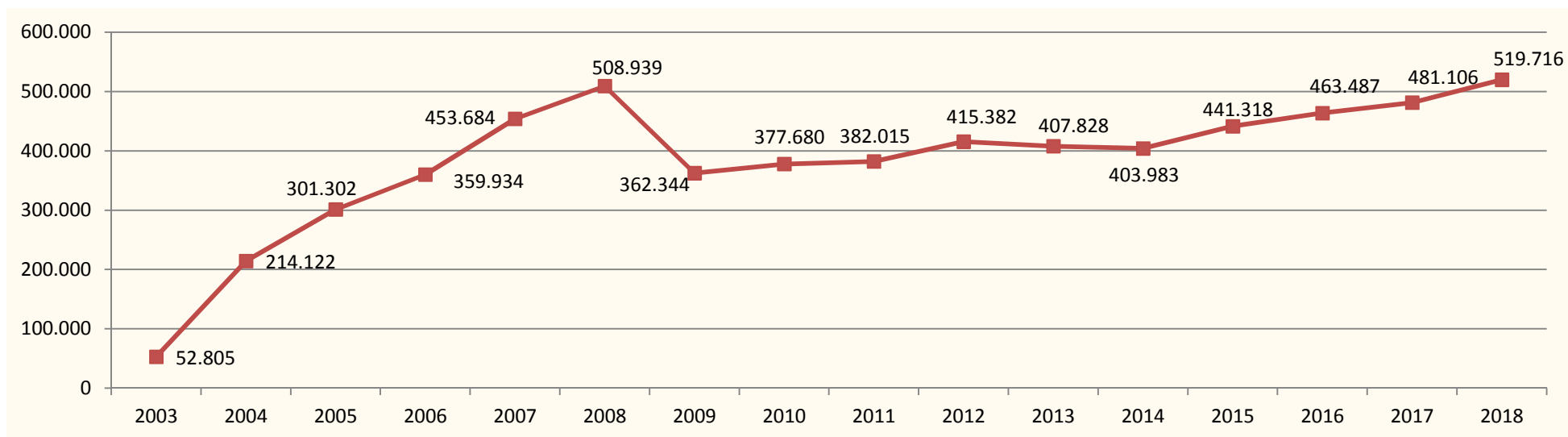
Povećanje obima aktivnosti regulacije u oblasti audiovizuelnih medijskih usluga i nadzora nad radom emitera i operatora uslovljavali su povećanje troškova poslovanja iz godine u godinu. Čak i u godinama u kojima uopšte nije bilo prihoda iz redovnog poslovanja (2009. i 2010. godina), ukupni rashodi su dostizali nivo od oko 600.000 €. U periodu od 2013. do 2018. godine nivo ostvarenih rashoda je bio ujednačen i kretao se u rasponu od 800.000 do 850.000 €.

Tabela 2: Analitički prikaz rashoda od 2003-2018. godine

Pozicija	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Troškovi zarada i ostali lični rashodi	74.652	244.218	301.302	359.934	453.684	508.939	362.344	377.680	382.015	415.382	407.828	403.983	441.318	463.487	481.106	519.716
Naknade članovima Savjeta	-	48.036	60.905	43.748	38.220	50.714	81.388	61.216	77.646	78.503	68.177	68.011	67.757	63.240	84.332	81.854
Služb. putovanja i članarine međun. organiz.	-	25.599	38.794	76.271	50.060	44.746	22.324	11.516	15.567	30.076	26.681	22.390	22.648	20.522	23.014	18.728
Trošak održavanja osnovnih sredstava	-	20.588	15.970	18.308	21.127	17.816	12.038	7.862	10.747	9.040	16.321	18.907	13.331	12.042	11.556	11.732
Ostala poslovna terećenja	21.649	93.357	91.851	52.453	60.121	68.852	31.314	27.313	59.478	31.538	50.873	54.647	60.160	54.875	69.959	93.377
Rashodi za materijal i usluge	3.518	25.069	27.414	99.372	95.331	117.834	37.556	19.767	28.748	33.904	40.329	43.638	53.360	62.685	44.468	45.010
Stambena pitanja zaposlenih						7.820	39.321	25.026	23.734	25.386	18.352	13.659	12.412			11.141
Osnovna sredstva	-	18.478	27.387	40.575	40.836	40.555	38.155	28.345	26.023	25.883	27.429	24.800	25.622			21.333
Ostali rashodi						0	88.194	0	0	319.776	211.281	85.103	59.406			31.790
Trošak organizacije EPRA						0	0	0	0	0	0	0	0			0
Finansijski troškovi						2.814	2.875	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno	99.819	475.345	563.624	690.661	759.380	860.089	715.509	558.725	623.958	969.488	867.272	842.748	768.458	800.413	811.873	834.680

Grafikon 3: Ostvareni rashodi od 2003.-2018. godine

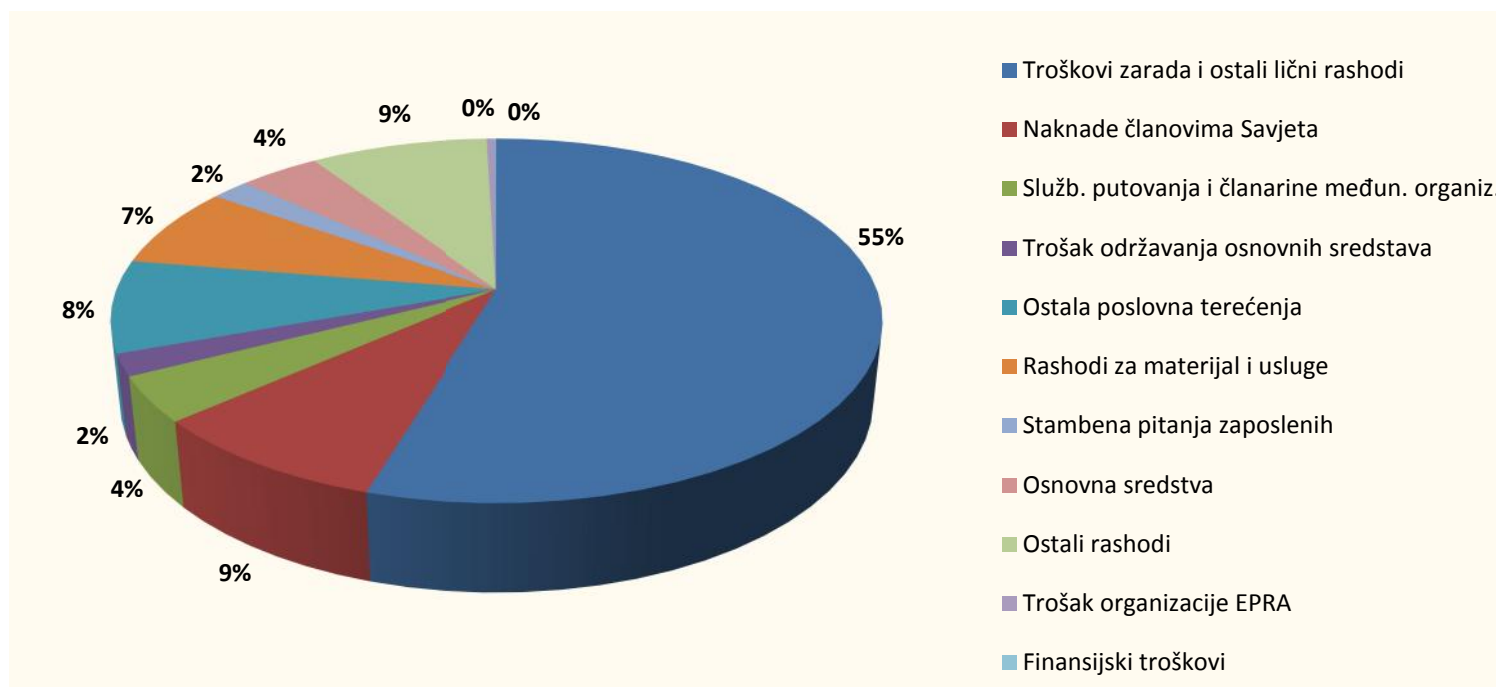

Grafikon 4: Ukupno ostvareni rashodi od 2003.-2018. godine

Tabela 3: Analitički prikaz prihoda i rashoda od 2003.-2018. godine

Pozicija	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Prihodi	105.960	532.632	714.936	832.478	1.405.046	1.015.838	81.086	75.660	1.148.453	985.559	921.580	936.675	1.093.665	1.051.495	1.160.453	964.318
Rashodi	99.819	475.346	563.624	690.661	759.380	860.089	715.500	558.724	623.958	969.488	867.272	842.749	768.458	800.412	811.873	834.680
Razlika	6.141	57.286	151.313	141.817	645.666	155.748	-634.414	-483.065	524.495	16.070	54.308	93.926	325.207	251.083	348.580	129.638

U strukturi rashoda najznačajniju stavku čine rashodi za zarade i ostali lični rashodi zaposlenih (55%), zatim slijede naknade članovima Savjeta Agencije (9%), ostali rashodi (9%), ostala poslovna terećenja (8%), rashodi za materijal i usluge (7%), trošak amortizacije (4%), službena putovanja i članarine međunarodnim organizacijama (4%), trošak održavanja osnovnih sredstava (2%), trošak subvencije kamate na stambene kredite (2%), trošak organizacije EPRA-e sastanka i finansijski rashodi.

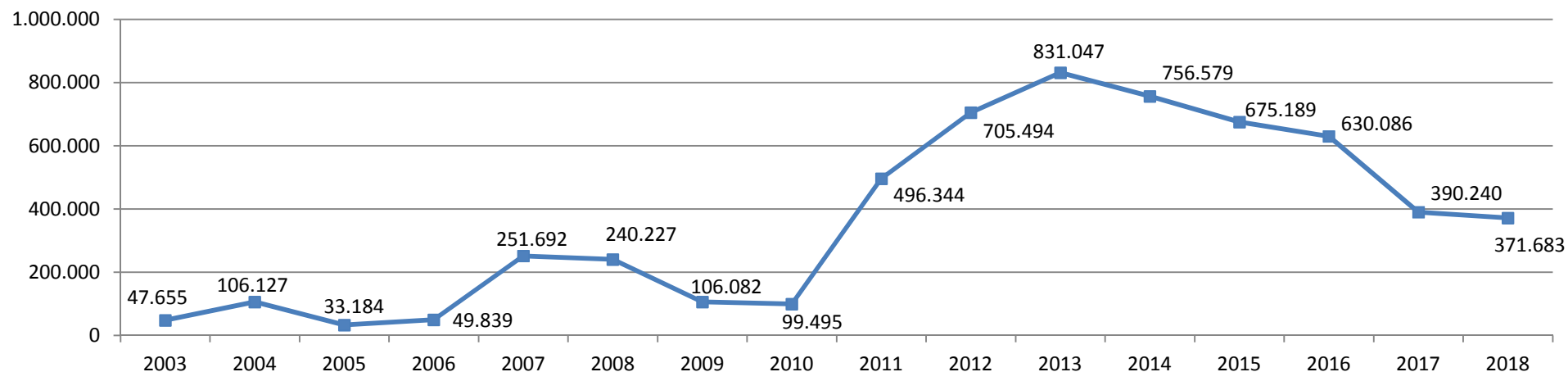
Grafikon 5: Prikaz strukture rashoda za period 2003.-2018. godine

U periodu 2003.-2008. godine, u Agenciji je bilo angažovan 21 zaposleni (uključujući direktora Agencije). Nakon ukidanja nadležnosti Agencije u oblasti upravljanja radio-difuznim spektrom (krajem 2008.g.), broj zaposlenih je smanjen za pet. Tek u periodu 2015. do 2017. godine Agencija je postepeno povećavala broj izvršilaca, tako da je na kraju 2018. godine broj sistematizovanih mjesta u Agenciji bio 23.

Analiza potraživanja

U periodu od 2003.-2018. godine, kretanja ukupnih potraživanja po osnovu naknada za emitovanje, bez ispravke vrijednosti, pokazuju značajne fluktuacije. Naime, potraživanja su dostigla najveći nivo u 2013. godini kada su iznosila čak 831.047 €.

Računovodstvenim politikama Agencije, ustanovljenim Pravilnikom o obavljanju finansijskih i računovodstvenih poslova, propisano je da se potraživanja od kupaca iskazuju po nominalnoj vrijednosti umanjenoj za potraživanja pod sudskim sporom i potraživanja koja nisu naplaćena u roku od 180 dana od dana dospijeca potraživanja na naplatu.

Grafikon 6: Prikaz potraživanja za period 2003.-2018. godine

Teška ekonomska situacija, kao i ukidanje podrške koju su dobijali iz Fonda za pomoć komercijalnim radio-difuznim servisima (2008), uticala je na nemogućnost velikog broja emitera da uredno izmiruju obaveze po osnovu naknada za izdata odobrenja. Uvažavajući ekonomske izazove sa kojima se suočavao značajan broj emitera, Agencija je u cilju povećanja naplate potraživanja sa većim brojem emitera potpisivala protokole o reprogramu duga. Pored toga, Agencija je od 2012. do 2015. godine smanjila nivo naknada za emitovanje za 35% i na tom nivou su bile do kraja 2018. godine.

Kako naponi Agencije usmjereni na povećanje naplate potraživanja od emitera, kroz zaključivanje protokola o reprogramu duga, nisu davali značajnije rezultate, od 2014. godine Agencija počinje sa pokretanjem stečajnih postupaka i postupaka prinudne naplate preko javnih izvršitelja. U velikom broju slučajeva, ovi postupci su rezultirali blokadom računa emitera i naplatom finansijskih sredstava. Sve to imalo je za rezultat povećanje naplate spornih potraživanja i jasniji prikaz izvjesnosti naplate finansijskih sredstava u budućem poslovanju Agencije.

Na kraju 2018. godine ukupna potraživanja po osnovu naknada za emitovanje, bez ispravke vrijednosti, su iznosila 371.683 €.

Prostor Agencije

Vlada Crne Gore je, u skladu sa svojom zakonskom obavezom, zaključkom iz januara 2004. godine, tada novoformiranoj Agenciji za radio-difuziju dodijelila na korišćenje 11 kancelarija u zgradi u Bul. Sv. Petra Cetinjskog 9 u Podgorici.

Agencija za radio-difuziju, sada Agencija za elektronske medije, koristila je taj prostor godinama ali on, i pored brojnih adaptacija, duži niz godina nije zadovoljavao potrebe procesa rada i sve više je postajao faktor ograničenja u obavljanju redovnih aktivnosti i daljeg razvoja regulatora.

Zbog toga su nadležni organi Agencije, direktor i Savjet Agencije (u svim sazivima), u više navrata ukazivali na ovaj problem i zahtijevali od nadležnih Vladinih resora da pokrenu aktivnosti za njegovo rješavanje.

Nakon višegodišnjeg odlaganja, u toku 2018. godine je prihvaćen predlog Agencije i obezbijeđen adekvatan prostor za rad Agencije.

Saglasno tome, Uprava za imovinu je donijela dvije odluke, akti br. 0201/8128 od 14.09.2018. godine i br. 0201/9399 od 19.10.2018. godine, kojima se Agenciji za elektronske medije ustupaju na korišćenje, bez naknade, poslovne prostorije u zgradi na Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog br. 9 u Podgorici, na prvom spratu i obuhvataju dva kabineta sa predkabinetom, 11 kancelarija, malu i veliku salu, čajnu kuhinju i zajedničke prostorije.

Nakon 15 godina od osnivanja Agencije, stvoreni su uslovi da se na trajan i stabilan način riješi pitanje adekvatnog smještaja Agencije. Pored toga, biće moguće povećati broj izvršilaca u ključnim oblastima za rad nezavisnog regulatornog organa za AVM sektor.

Bilans stanja

AKTIVA

Pozicija	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
STALNA IMOVINA	1.215	65.515	197.779	200.721	178.028	180.609	145.522	118.126	93.542	82.713	91.954	88.780	82.959	83.200	68.825	51.614
NEMATERIJALNA ULAGANJA	0	0	58.582	55.928	53.939	47.506	40.777	34.365	14.928	20.688	18.544	12.048	9.874	8.186	6.927	5.871
NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA	1.215	65.515	139.197	144.793	124.089	133.103	104.745	83.761	78.614	62.025	73.410	76.732	73.085	75.014	61.898	45.743
OBRTNA SREDSTVA	191.179	1.011.496	1.293.830	1.469.000	2.140.802	1.953.108	1.046.815	595.983	1.067.080	1.088.997	1.080.260	1.115.516	1.475.087	1.545.951	1.883.291	1.716.347
ZALIHE	0	5.099	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA	191.179	1.006.397	1.293.830	1.469.000	2.140.802	1.953.108	1.046.815	595.983	1.067.080	1.088.997	1.080.260	1.115.516	1.475.087	1.545.951	1.883.291	1.716.347
Potraživanja	47.655	106.877	35.144	53.527	260.898	243.991	52.518	49.641	433.493	308.952	255.471	115.954	111.413	86.001	64.852	57.693
Kratkoročni finansijski plasmani	0	0	0	0	0	501.104	1.137	1.171	0	0	0	0	0	0	0	0
Gotovinski ekvivalenti i gotovina	143.524	899.520	1.258.686	1.415.473	1.879.904	1.208.013	993.160	545.171	633.587	780.045	824.789	999.562	1.363.674	1.459.950	1.818.439	1.658.654
UKUPNA AKTIVA	192.394	1.077.011	1.491.609	1.669.721	2.318.830	2.133.717	1.192.337	714.109	1.160.622	1.171.710	1.172.214	1.204.296	1.558.046	1.629.151	1.952.116	1.767.961

PASIVA

Pozicija	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
KAPITAL	95.221	563.676	714.939	856.755	1.502.421	1.658.169	1.023.756	540.691	1.065.186	1.081.256	1.119.494	1.159.112	1.390.393	1.316.269	1.664.848	1.730.194
OSNOVNI KAPITAL	90.000	506.388	563.626	563.626	563.626	563.626	563.626	563.626	540.691	540.691	540.691	540.691	540.691	540.691	540.691	540.691
NERASPOREĐENA DOBIT	5.221	57.288	151.313	293.129	938.795	1.094.543	460.130	0	524.495	540.565	578.803	618.421	849.702	775.578	1.124.157	1.189.503
GUBITAK	0	0	0	0	0	0	0	22.935	0	0	0	0	0	0	0	0
DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE	45.000	0	26.135	21.672	17.209	12.746	7.758	6.446	0	0	0	0	0	0	0	22.874
DUGOROČNA REZERVISANJA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22.874
DUGOROČNE OBAVEZE	45.000	0	26.135	21.672	17.209	12.746	7.758	6.446	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostale dugoročne obaveze	45.000	0	26.135	21.672	17.209	12.746	7.758	6.446	0	0	0	0	0	0	0	0
KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE	52.173	513.385	750.535	791.294	799.200	462.802	160.823	166.972	95.436	90.454	52.720	45.184	167.653	312.882	287.268	14.893
KRATKOROČNE OBAVEZE	52.173	513.385	750.535	791.294	799.200	462.802	160.823	166.972	95.436	90.454	52.720	45.184	167.653	312.882	287.268	14.893
Obaveze iz poslovanja	0	0	0	0	0	0	0	0	80.577	61.872	41.775	43.982	167.653	312.882	287.268	14.893
Ostale kratkoročne obaveze i PVR	51.252	513.385	750.535	791.294	799.200	462.802	160.823	166.972	14.859	28.582	10.945	1.202	0	0	0	0
Obaveze po osnovu poreza na dobit	921	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNA PASIVA	192.394	1.077.011	1.491.609	1.669.721	2.318.830	2.133.717	1.192.337	714.109	1.160.622	1.171.710	1.172.214	1.204.296	1.558.046	1.629.151	1.952.116	1.767.961

Uz dobre finansijske rezultate poslovanja, važno je istaknuti da je u analiziranom periodu posebna pažnja bila posvećena investicionim aktivnostima, kako bi se stvorili što bolji uslovi za obavljanje nadležnosti Agencije. U skladu sa dugoročnim planovima, investicije su bile usmjerene na modernizaciju računarske opreme i softverske podrške u svim sektorima Agencije, specijalizovanih softverskih alata neophodnih za rad tehničkog sektora, uređaja za nadzor frekvencijskog spektra, opreme za monitoring programskih sadržaja, te nabavku terenskih vozila i modernizaciju smještajnih prostorija Agencije kao i stručno usavršavanje zaposlenih.

Vrijednost aktive bilansa stanja uvećavala se po godinama (izuzev 2009. i 2010. godine). Višak prihoda nad rashodima Agencija je iskoristila za investiciona ulaganja koja su bila predviđena finansijskim planovima u cilju stvaranja uslova za obavljanje nadležnosti Agencije.

U pasivi bilansa stanja, kapital se uvećavao po godinama (osim 2009. i 2010. godine). Kapital Agencije obuhvata i kapital koji je Vlada Republike Crne Gore obezbijedila kao početna sredstva za rad u iznosu od 436.165,28 €, sredstva preuzeta od Republičkog sekretarijata za informacije u iznosu od 64.031,29 € dok sopstveni kapital iznosi 63.429,73 €.

Imajući u vidu krajnje nepovoljnu materijalno-finansijsku situaciju, Agencije izazvanu ukidanjem svih stabilnih i održivih izvora finansiranja od početka 2009. godine, na osnovu odluke Savjeta Agencije o pokriću gubitaka iskazanih na kraju 2009. godine u iznosu 634.413,63 € i gubitka iskazanog na kraju 2010. godine u iznosu od 483.065,18 €, neraspoređena dobit ranijih godina je umanjena za iznos od 1.094.543,45 € i dio sopstvenog kapitala je umanjen za iznos od 22.935,36 €.

Ukupne obaveze Agencije su oscilirale iz godine u godinu, a odnosile su se na obaveze prema dobavljačima, obaveze prema fondovima od radio-difuzne pretplate i takse za radijske prijemnike u motornim vozilima i primljenih avansa od kupaca.

Dovodeći ukupne obaveze u vezu sa vrijednošću obrtne imovine može se zaključiti da je, u toku analiziranog perioda, Agencija bila solventna odnosno da njena likvidnost nijednog momenta nije bila dovedena u pitanje. Takođe, udio novčane mase u ukupnoj imovini, nije ni u jednoj godini bio ispod 50%, tako da je i to doprinijelo da je Agencija u svakoj godini bila visoko likvidna, uključujući i 2009. i 2010. godinu, u kojoj su svi ostali pokazatelji poslovanja bili negativni.

ZAKLJUČAK

Analiza ukupnog poslovanja i postignutih rezultata u ostvarivanju regulatorne funkcije Agencije za elektronske medije u periodu 2003.-2018. godine je pokazala da je Agencija opravdala svoje djelovanje u oblasti audiovizuelnih medijskih usluga, te da je svoje poslovanje zasnivala na principima efikasnosti rada, likvidnosti i finansijske stabilnosti.

Poslovanje Agencije za elektronske medije baziralo se na osmišljenom i sinhronizovanom sistemu planiranja tekuće i razvojne aktivnosti, blagovremenom donošenju odluka, racionalnom odnosu prema sredstvima i transparentnosti čitavog procesa poslovanja. Na toj osnovi Agencija je uspjela da obezbijedi funkcionisanje i ostvarivanje planiranih ciljeva kroz racionalno trošenje javnog novca, sa ostvarenim prihodima koji su premašivali planirane, uz snažan proces racionalizacije na rashodnoj strani.

Kroz ustanovljeni sistem finansiranja, tokom poslovanja stvoreni su uslovi za finansijsku održivost i nezavisnost Agencije za elektronske medije u okviru zakonom ustanovljenih obaveza. Ovakav rezultat ostvaren je zahvaljujući stalnoj internoj kontroli, restriktivnim mjerama u odnosu na troškove, stalnoj analizi prihoda i rashoda i kontinuiranim praćenjem likvidnosti poslovanja.

Analizu sačinile:

Marina Raičević, glavni računovođa

Milica Krivokapić, savjetnik za finansije

DIREKTOR

Abaz Beli Džafić